

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 08
Rotel 0801

PROTOKOLL
2018-05-30
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 4
Mål nr ÖÄ 990-18

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Staffan Lind, f.d. hovrättslagmannen Magnus Göransson och
hovrättsrådet Hans Cappelen-Smith, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Emelie Norberg Kling

KLAGANDE

Eva Lindholm, 690504-0165
Ymervägen 12 B
182 67 Djursholm

Ombud: Advokaten Christian Luthman och jur. kand. Lars Törner Larsson
Box 7543
103 93 Stockholm

MOTPART

Christina Brock
Adress okänd

SAKEN

Erkännande av utländsk dom

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts beslut 2018-01-12 i ärende nr Ä 7196-17

Eva Lindholm ansökte vid Nacka tingsrätt om erkännande av ett avgörande meddelat den 24 juni 2015 av Superior Court of California, County of Riverside. I avgörandet förklaras Eva Lindholm vara mor till det barn som skulle komma att födas av Christina Brock genom ett s.k. surrogatmoderskap, nämligen Adrian Lindholm. Tingsrätten avslog Eva Lindholms ansökan.

Eva Lindholm har nu överklagat tingsrättens avgörande och yrkat att hovrätten ska förklara att den amerikanska domen är gällande i Sverige. Hon har också yrkat att hovrätten ska inhämta yttrande från Christina Brock.

Dok.Id 1421070

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00	08-561 671 09	måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 670 90		09:00–16:30
		E-post: svea.avd8@dom.se		
		www.svea.se		

Efter föredragning fattar hovrätten följande

BESLUT (att meddelas 2018-06-20)

1. Hovrätten ger prövningstillstånd.
2. Hovrätten avslår överklagandet.

Skälen för beslutet

Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning att det saknas stöd i lag eller rättspraxis för att erkänna en utländsk dom om moderskap som gällande i Sverige. Liksom i tingsrätten är frågan i hovrätten därmed om det är förenligt med Eva Lindholms och Adrian Lindholms rättigheter enligt artikel 8 i Europakonventionen att inte erkänna den amerikanska domen enligt vilken Eva Lindholm förklarats vara mor till Adrian Lindholm.

I sammanhanget kan det noteras att Svea hovrätt genom beslut den 2 maj 2018 avslog ett överklagande från Eva Lindholm avseende ett beslut av Attunda tingsrätt att inte bifalla en ansökan av henne om att få adoptera Adrian Lindholm (ärende nr ÖÄ 11940-17). Beslutet har inte vunnit laga kraft.

Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för bl.a. sitt privat- och familjeliv. En inskränkning i dessa rättigheter får bara ske under de förutsättningar som ställs upp i artikeln, nämligen i de fall inskränkningen har stöd i lag och ett legitimt syfte samt är nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att säkerställa det aktuella syftet. Prövningen av om en inskränkning är tillåten måste göras i varje enskilt fall utifrån de aktuella omständigheterna.

I Sverige gäller sedan länge den s.k. mater est-principen, som innebär att den kvinna som bär och föder ett barn är barnets rättsliga mor. Principen har sedermera lagfästs i 1 kap. 7 § föräldrabalken för att tydliggöra lagstiftarens inställning till rättsligt moderskap vid surrogatarrangemang (prop. 2001/02:89 s. 55). Frågan om

surrogatarrangemang bör tillåtas och i vilken utsträckning utländska avgöranden angående moderskap bör erkännas i Sverige har, som tingsrätten redovisat, nyligen varit föremål för en statlig utredning (Olika vägar till föräldraskap, SOU 2016:11). Utredningens förslag i dessa delar innebar inga förändringar av vad som för närvarande anses gälla enligt svensk rätt.

I och med detta konstaterar hovrätten inledningsvis att regleringen i Sverige präglas av den förutsebarhet som medför att kravet på lagstöd i artikel 8 är uppfyllt (se *Mennesson mot Frankrike*, dom den 26 juni 2014, nr 65192/11, p. 57 och 58). Den svenska regleringen får vidare anses ha ett legitimt syfte, nämligen att säkerställa skydd för hälsa och för andra individers fri- och rättigheter.

Nästa fråga är då om det kan anses nödvändigt i ett demokratiskt samhälle att vägra att erkänna domen. Med ”nödvändig” avses inte ”oundgänglig”, utan det som krävs är att åtgärden svarar mot ett angeläget samhällsligt behov och att den är proportionerlig jämfört med det eftersträlvade legitima syftet (*Mennesson mot Frankrike* p. 50 och Danelius, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, 5 u, s. 370). Hovrätten ska alltså pröva om en vägran att erkänna den aktuella domen, i enlighet med svensk rätt, i praktiken hindrar Eva Lindholm och Adrian Lindholm att åtnjuta sin rätt till respekt för familjelivet och privatlivet på ett sätt som är oproportionerligt i förhållande till det skydd för hälsa och andras fri- och rättigheter som lagstiftaren velat åstadkomma (*Mennesson mot Frankrike* p. 84). Vid denna prövning har hovrätten att beakta de avgöranden från Europadomstolen som tingsrätten redovisat.

Hovrätten gör följande bedömning.

Det kan konstateras att Adrian Lindholm har varit bosatt hos Eva Lindholm sedan födseln och att det inte finns något som tyder på att de skulle komma att separeras av myndigheterna på grund av sin situation. Även om Eva Lindholm inte är Adrian Lindholms rättsliga mor föreligger alltså en familjerelation mellan dem som motsvarar andra familjers. Det bör därtill finnas visst utrymme för Eva Lindholm att under dessa omständigheter bli rättslig vårdnadshavare för Adrian Lindholm med stöd av familjelagstiftningen, t.ex. på talan av socialnämnden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken,

vilket skulle innebära att den familjerelation som redan föreligger säkerställdes rättsligt. Mot bakgrund av de begränsade praktiska konsekvenser som ett icke-erkännande av domen de facto innebär för Adrian Lindholms och Eva Lindholms familjeliv – tillsammans med den bedömningsmarginal staten har vid avvägningen mellan olika intressen i den frågan – bedömer hovrätten att det inte står i strid med rätten till respekt för familjelivet enligt artikel 8 att inte erkänna den amerikanska domen.

I målen *Mennesson* och *Labassee* lade Europadomstolen avgörande vikt vid att Frankrikes vägran att registrera de par som fått barn genom surrogatmödraskap som föräldrar ledde till att barnens biologiska fäder inte rättsligt erkändes som sådana, vilket medförde att barnen missgynnades i olika avseenden. I förevarande fall är förhållandena annorlunda. Den svenske man som är biologisk far till Adrian Lindholm har fastställts vara far till honom enligt svensk rätt med de konsekvenser för Adrian Lindholm i fråga om bl.a. förvärv av svenskt medborgarskap och rätt att ta arv efter fadern som följer av svensk lag. Att inte erkänna den amerikanska domen påverkar överhuvudtaget inte Adrian Lindholms rättsliga relation till sin far. I fråga om förhållandet till Eva Lindholm medför ett icke-erkännande visserligen att han inte får någon legal rätt till arv efter henne, men det är möjligt för henne att ändå tillgodose honom genom att upprätta testamente till hans förmån. Under dessa förhållanden anser hovrätten att en vägran att erkänna den amerikanska domen inte medför sådana olägenheter för Adrian Lindholm att de kan anses innebära en oproportionerlig inskränkning av den rätt till privatliv han åtnjuter enligt artikel 8 i Europakonventionen. Hovrätten kommer till den slutsatsen även med beaktande av att principen om barnets bästa ska ges ett stort genomslag.

Hovrätten anser slutligen att det inte finns skäl att inhämta yttrande från Christina Brock.

Sammanfattningsvis bedömer hovrätten alltså att det saknas lagstöd för att erkänna den aktuella domen i Sverige och att det, vid en jämförelse med Europadomstolens praxis, utifrån omständigheterna i detta fall är förenligt med artikel 8 i Europakonventionen att vägra att erkänna domen. Överklagandet ska därmed avslås.

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 08

PROTOKOLL
2018-05-30

ÖÄ 990-18

Beslutet i punkten 1 får inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR beslutet i punkten 2, se bilaga A
Överklagande senast 2018-07-11

Emelie Norberg Kling
Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se